

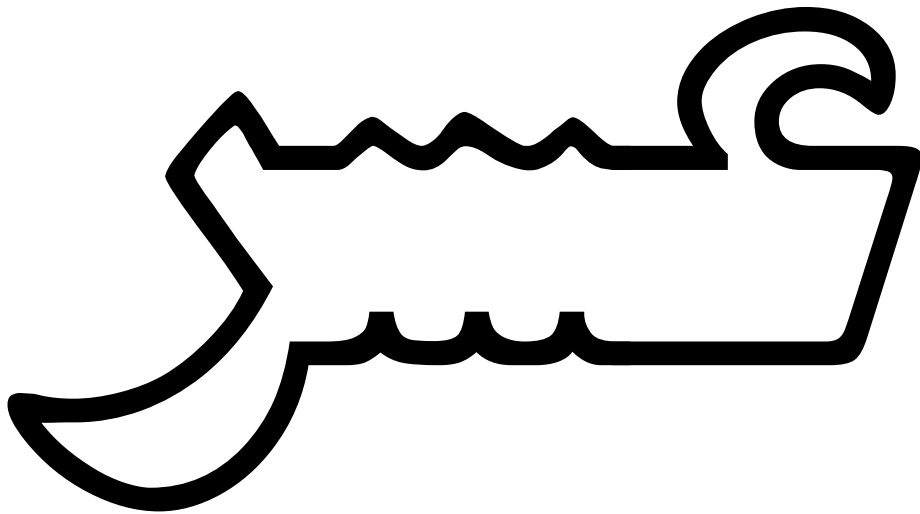

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۱۲۰

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۱۲۰، «عسر» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «عسر» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «عسر» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۱۲۰
ریشه	عسر
تعداد تکرار	۱۲
تعداد مشتقات	۱۱
تعداد ریشه مرتبط	۷۳

فهرست مشتقات

۱۱. لِعُسْرَى (۱)	۹. عُسْرٍ (۱)	۶. عَسِيرًا (۱)	۳. الْعُسْرِ (۲)	۱. الْعُسْرَ (۱)
		۷. عَسِيرٌ (۱)	۴. تَعَاَسَرْتُمْ (۱)	
	۱۰. عُسْرَةَ (۱)	۸. عُسْرًا (۱)	۵. عَسِيرٌ (۱)	۲. الْعُسْرَةَ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۶۰. نسی (۱)	۴۶. قرء (۱)	۳۱. سکن (۲)	۱۶. حتی (۱)	۱. اتى (۳)
۶۱. نصر (۱)	۴۷. قلب (۱)	۳۲. سوع (۱)	۱۷. حقق (۱)	۲. اجر (۱)
۶۲. نظر (۱)	۴۸. قول (۲)	۳۳. شکر (۱)	۱۸. حمل (۲)	۳. اخذ (۱)
۶۳. نفس (۱)	۴۹. کبر (۱)	۳۴. شهد (۱)	۱۹. حیث (۱)	۴. اخر (۲)
۶۴. نطق (۳)	۵۰. کفر (۲)	۳۵. شهر (۲)	۲۰. خیر (۱)	۵. الله (۶)
۶۵. هجر (۱)	۵۱. کلف (۱)	۳۶. صدق (۱)	۲۱. دعو (۱)	۶. اله (۶)
۶۶. هدی (۳)	۵۲. کمل (۱)	۳۷. صوم (۱)	۲۲. رحم (۲)	۷. امر (۲)
۶۷. هطع (۱)	۵۳. کود (۱)	۳۸. ضرر (۱)	۲۳. رزق (۱)	۸. انس (۱)
۶۸. وجد (۱)	۵۴. کون (۵)	۳۹. ضيق (۱)	۲۴. رضع (۲)	۹. انن (۳)
۶۹. وسع (۲)	۵۵. لعل (۱)	۴۰. عدد (۲)	۲۵. رمضان (۱)	۱۰. اول (۱)
۷۰. وضع (۱)	۵۶. مرض (۱)	۴۱. عرف (۱)	۲۶. رهق (۱)	۱۱. بعد (۲)
۷۱. وله (۶)	۵۷. ملک (۱)	۴۲. علم (۱)	۲۷. رود (۲)	۱۲. بین (۲)
۷۲. یسر (۶)	۵۸. نبو (۱)	۴۳. فرق (۲)	۲۸. رئف (۱)	۱۳. تبع (۱)
۷۳. یوم (۶)	۵۹. نزل (۱)	۴۴. قدر (۱)	۲۹. زیغ (۱)	۱۴. توب (۲)
		۴۵. قرآن (۱)	۳۰. سفر (۱)	۱۵. جعل (۱)

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۱۸۵} شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِيُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِيُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
۲. {البقرة - ۲۸۰} وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ وَأَن تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ
۳. {التوبة - ۱۱} لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى التَّيِّبِ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِن بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ فَرِيقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ
۴. {الكهف - ۷۳} قَالَ لَا تَأْخُذْ بِمَا تَصَيَّبَ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي **عُسْرًا**
۵. {الفرقان - ۲۶} اَلْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمٰنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ **عَسِيرًا**
۶. {القمر - ۸} مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمٌ **عَسِيرٌ**
۷. {الطلاق - ۶} أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا تَضَارُّوهُنَّ لِيُصْبِحُوا عَلَىٰهِنَّ وَإِن كُنَّ أَوْلَاتٍ حَمْلٌ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّىٰ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ فَإِن أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآوِهِنَّ أَجُورَهُنَّ وَأَمْرُهُنَّ بِأَمْرِكُمْ بِمَعْرُوفٍ وَإِن تَعَاسَرْتُمْ فَسَرِّضْ لَهُ أُخْرَىٰ
۸. {الطلاق - ۷} لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ **عُسْرٍ** يُسْرًا
۹. {المدثر - ۹} فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ **عَسِيرٌ**
۱۰. {الليل - ۱۰} فَسَنُيَسِّرُهُ **لِلْعُسْرَىٰ**
۱۱. {الشرح - ۵} فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا
۱۲. {الشرح - ۶} إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا